

Pilguy, S. (2017). Antykrizove upravlinnia v zabezpechenni finansovoi stiiikosti bankivskoi systemy Ukrainy: suchasnyi stan, problemy ta napriamy vdoskonalennia [Crisis management in providing financial stability of the Ukrainian banking system: current state, problems and directions of improvement]. *Socio-Economic Problems and the State*. 17 (2), 126-134.

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Софія Пільгуй

ДВНЗ «Університет банківської справи»
вул. Андріївська, 1, м. Київ, 04070, Україна
e-mail: sofi-pilgui@yandex.ru
аспірант, кафедра фінансів, банківської справи та страхування
Науковий керівник – д.е.н., професор, Смовженко Т. С.

Article history:

Received: October, 2017
1st Revision: October, 2017
Accepted: November, 2017

JEL classification:

G21
E50

UDC:

336.717.18

Abstract: Проаналізовано сучасний стан банківської системи України в розрізі основних показників фінансової стійкості: показників результативності діяльності, ROA, ROE; нормативів ліквідності та достатності регулятивного капіталу. Виявлено вплив кризових явищ на функціонування банківської системи — зниження показників стійкості, збитковість та кардинальна зміна структури банківської системи України. Вказані основні тенденції банківського регулювання різних країн: реалізація стратегії гнучкого підходу до здійснення регулятивного нагляду за банківськими установами та всебічна підтримка і стимулювання кредитування реального сектору як запоруку стійкого розвитку економіки. Запропоновано стратегічні вектори реалізації антикризового управління в контексті сучасного розвитку фінансово-економічних систем для запобігання прояву кризових явищ та підвищення рівня фінансової стійкості банківської системи України: реалізація гнучкого диференційованого підходу здійснення регулятивної політики центральним банком, запобігання наслідкам ірраціональної поведінки та створення дієвих інститутів для гарантування і захисту прав суб'єктів банківської системи.

Keywords: банківська криза, кризові явища, фінансова стійкість банківської системи, антикризове управління, показники фінансової стійкості.

Пільгуй С. Антикризове управління в забезпеченні фінансової стійкості банківської системи України: сучасний стан, проблеми та напрями вдосконалення [Електронний ресурс] / Софія Пільгуй // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2017. — Вип. 2 (17). — С. 126-134. — Режим доступу до журн.: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2017/17psstnv.pdf>.

This open access article is distributed under a Creative Commons Attribution (CC-BY) 4.0 license.

1. Постановка проблеми.

Стійкість банківської системи кожної країни є однією із найважливіших складових забезпечення сталого прогресивного розвитку економіки, натомість недостатній її рівень може спричинити розвиток кризи. Банківські кризи нині є невід'ємною рисою ринкової економіки. Нема жодної країни, економіка якої не була б певний період в кризовому стані. Тому, в контексті проявів кризових явищ як регіонального так і міжнародних масштабів, і зважаючи на інтеграційні вектори та світову глобалізацію фінансово-економічних систем різних країн, питання ефективної реалізації антикризового управління в банківській діяльності України на тлі сучасних тенденцій розвитку набуває актуальності і потребує подальшого дослідження.

2. Аналіз останніх досліджень та публікацій.

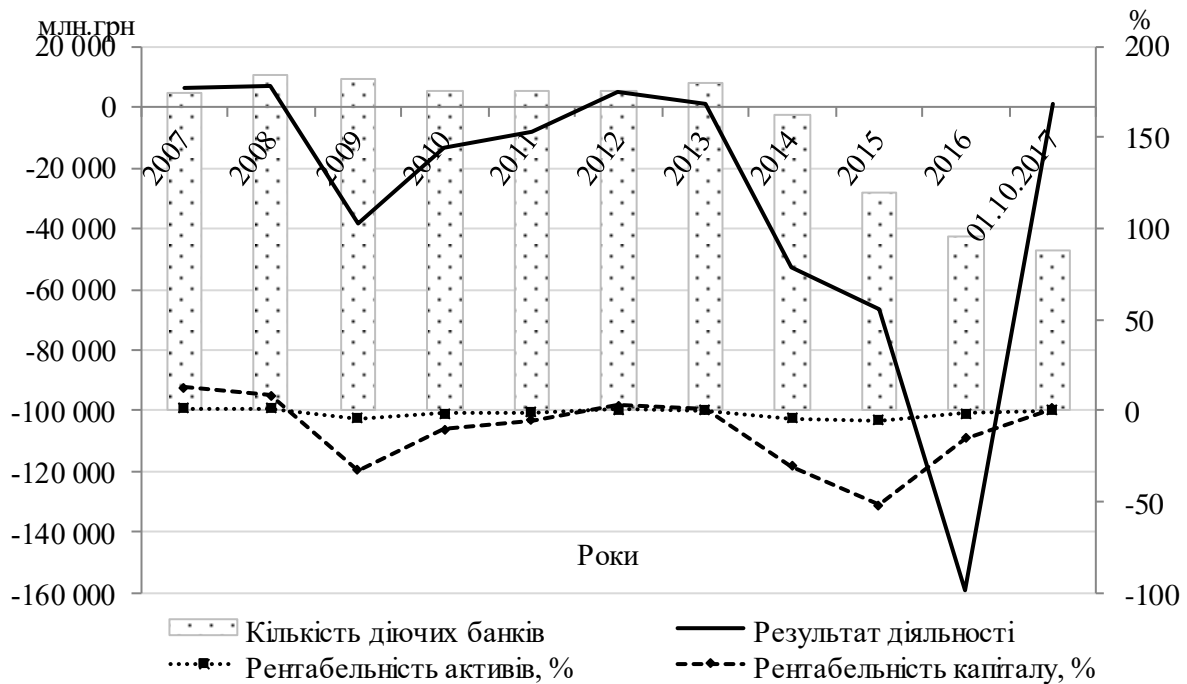
Значну увагу вивченню науково-методичних засад реалізації антикризового управління в банківській системі приділено у працях Барановського О. І., Смовженко Т. С., Заруцької О. П., Вовчак О. Д. Питання забезпечення фінансової стійкості в контексті кризових явищ розкрито в дослідженнях вчених Коваленко В. В., Дзюблика О. В., Джулай В. О., Кузнецової А. Я., Довгань Ж. М., Міщенко К. В., Карчевої Г. Т. Наслідки впливу кризових явищ на банківську систему країни в різних аспектах розглянуто авторами Денис О. Б., Буряк О. П., Ребрик Ю. С. та ін. Віддаючи належне цим науковим напрацюванням, слід зауважити, що виявленню тенденцій та особливостей здійснення антикризового управління забезпечення фінансової стійкості банківської системи країни в контексті сучасного розвитку фінансово-економічних систем світу та інтеграційних напрямів України приділено недостатньо уваги.

3. Постановка завдання.

Метою статті є визначення основних стратегічних засад реалізації антикризового управління в банківській системі України. Для досягнення поставленої мети необхідно розв'язати такі завдання: здійснити аналіз основних показників стійкості банківської системи України, виявити проблемні аспекти її функціонування; сформулювати сучасні тенденції банківського регулювання, що впроваджуються різними країнами з метою подолання впливу глобальної фінансово-економічної кризи та визначити пріоритетні вектори реалізації антикризового управління в банківській системі України.

4. Виклад основного матеріалу.

Протягом 26 років незалежності України, банківська система країни неодноразово перебувала в кризовому стані. Так, в 1998-1999 рр. відчутно проявилися наслідки кризи банківської системи Російської Федерації, протягом 2008-2009 рр. — економічна криза, яка внесла значні збитки в усі сфери фінансово-економічної системи України. У 2014-2015 рр. Україна пережила безпрецедентне поєднання політичної, фінансово-економічної та банківської криз, нищівний удар якої був наймасштабніший за всю історію країни, а накопичені системні проблеми давали про себе знати ще в 2017 р. За підсумками 2016 р. зафіксовано історично високий збиток банківського сектору — 159,4 млрд. грн. Значний негативний результат зумовлено, визнанням в кінці 2016 р. Приватбанком 135,3 млрд. грн. збитку, згенерованого доформуванням резервів за кредитними операціями [2] (рис. 1).

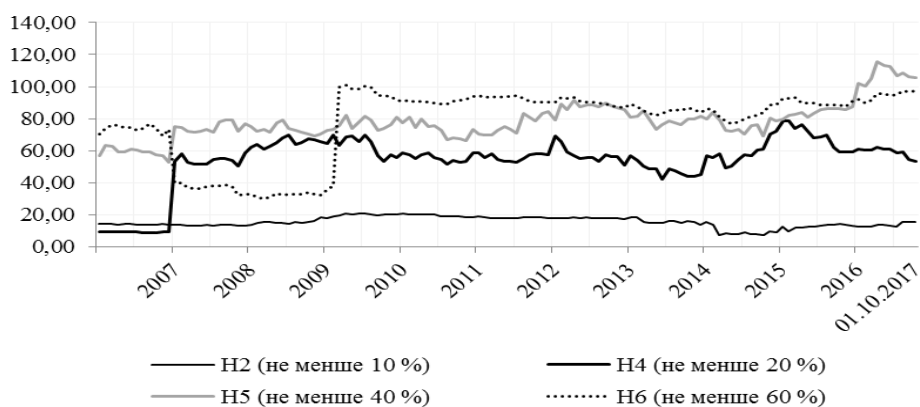
Рисунок 1. Динаміка основних показників результативності діяльності банківського сектору України, 2007-01.10.2017 рр.

Примітка: побудовано автором за даними [3]

Значну роль у забезпеченні фінансової стійкості банківської системи відіграє система нормативних показників, затверджена Національним банком України (НБУ). Провівши аналіз, можна зробити висновок, що зниження динаміки нормативу достатності капіталу (Н2) по банківській системі протягом 2015 р. відбулось внаслідок трьохкратної девальвації, яка призвела до зменшення відносного обсягу регулятивного капіталу і відповідного скорочення нормативу адекватності регулятивного капіталу в цілому по системі банків.

Банківська система характеризується існуванням значного структурного профіциту ліквідності, що свідчить про неефективне управління грошовою емісією і ліквідністю банківської системи з боку НБУ. На фоні грошового голоду в реальному секторі обороти розміщення коштів банками на депозитних сертифікатах за 2015 р. майже у півтора рази перевищили номінальний валовий внутрішній продукт. Надвисокі ставки за депозитними сертифікатами (18-22 %) чинять руйнівний вплив на економіку – блокують процеси кредитування та сприяють створенню фінансової бульбашки через додаткову непродуктивну емісію гривні для виплати процентів. Динаміка нормативів ліквідності банківської системи характеризується висхідною динамікою та перевищенням граничних рекомендованих рівнів у кілька разів [5 с. 36]. На 01.01.2016 р. надвисокі показники ліквідності Н4, Н5 та Н6 банківської системи становили: Н4 – 60,79 %, Н5 – 102,14 %, Н6 – 92,09 % (рис. 3).

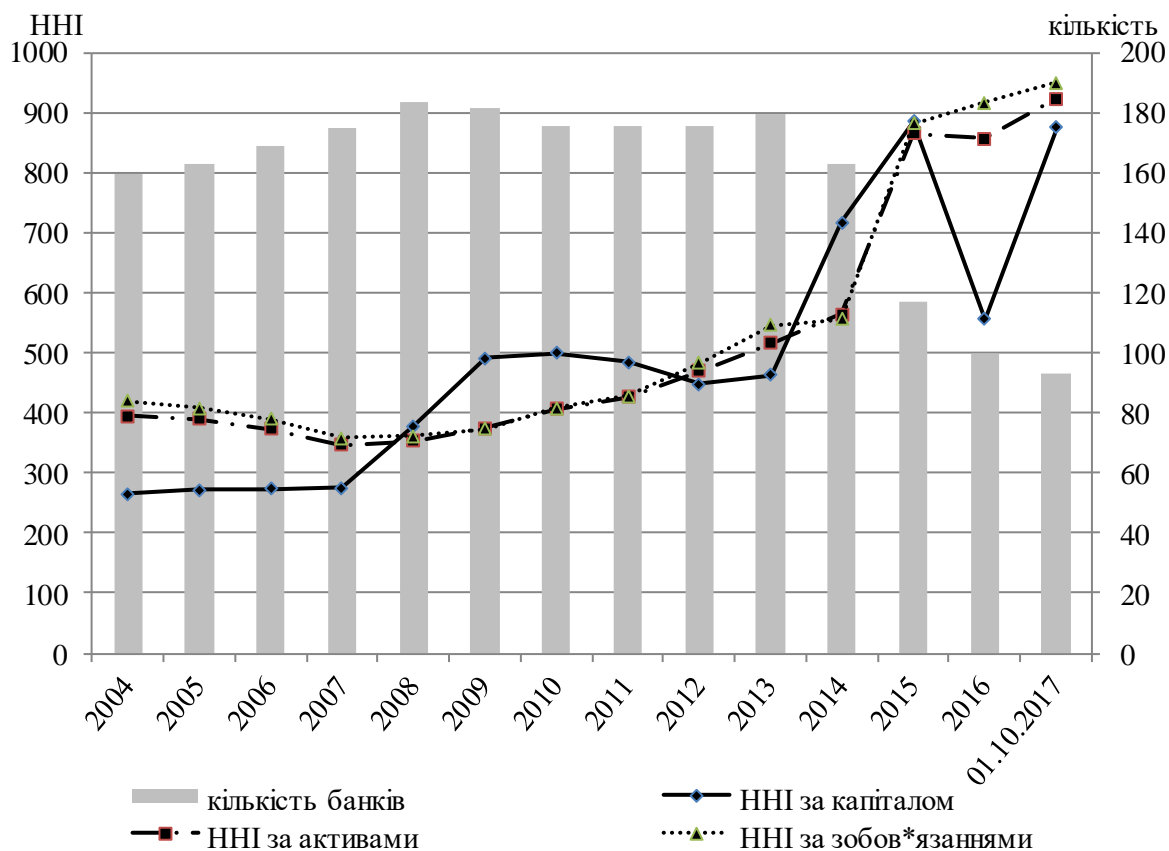
Криза 2014-2015 рр. кардинально змінила структуру банківської системи України за рахунок «очищення» — ліквідації третини банківських установ, в наслідок чого посилилась її гомогенність, а отже і збільшились системні ризики. Проте, до існуючих раніше системних проблем додалася нова – погіршення структури банківського ринку: зростання концентрації і зниження рівня конкуренції на банківському ринку.

Рисунок 2. Динаміка нормативів ліквідності та достатності регулятивного капіталу банківської системи України, 2007-01.10.2017 рр.

Примітка: побудовано автором за даними [3]

Так, показник Індекс Герфіндаля-Хіршмана (ННІ), зростання якого свідчить про зниження конкуренції на ринку, в період з 2013 р. по 01.10.2017 р. збільшився майже в два рази, а активами, капіталом та зобов'язаннями: з рівня у діапазоні 450 – 560 до 850 – 950. Таке зниження конкуренції на традиційно конкурентному банківському ринку України веде до загострення структурної проблеми олігополізації української економіки і є досить тривожним сигналом, що потребує уваги Антимонопольного Комітету. Максимальне економічне зростання (12 %) відбувалось в Україні при значенні індексу ННІ у діапазоні 300 – 380 од. Для порівняння, у Німеччині значення індексу ННІ не перевищує 400 одиниць [5].

Рисунок 3. Динаміка Індексу Герфіндаля-Хіршмана, розрахованого за основними показниками банківської системи України у 2004-01.10.2017 рр.

Примітка: розраховано автором за даними [3]

Згідно з рейтингом глобальної конкурентоспроможності Всесвітнього економічного форуму за 2015-2016-2017 рр. вітчизняна банківська система зайняла останні позиції серед країн світу за показником "міцність банків", незначне покращення спостерігається тільки у 2017-2018 рр. (135 місце серед 138 країн) [4].

Україна, будучи відкритою до зовнішнього середовища, а отже, і частиною світової фінансово-кредитної системи, неодмінно піддається впливу глобалізаційних процесів. З огляду на Європейський інтеграційний вектор доцільно визначити основні тенденції розвитку світових фінансово-економічних систем:

- цифровізація економіки, що прискорює мобільність та збільшує вседоступність ресурсів в контексті глобалізаційних та інтеграційних потоків;
- інформатизація всіх сфер економіки, що надає доступ до значної кількості даних і, з однієї сторони збільшує прозорість та якість діяльності, а з другої сторони, зважаючи на їх несистематичний, «розпорошений» характер надання в поєднанні з неконструктивним діалогом керівництва банківською системою на всіх її рівнях негативно впливає на стійкість банківської сфери і створює «ефект недовіри і невизначеності»;
- соціальноорієнтована стратегія діяльності, в якій питання соціальної відповідальності, клієнтоорієнтованості та підвищення рівня інтелектуального капіталу є основними положеннями в стратегії забезпечення стійкого та стабільного розвитку фінансово-економічних систем.

Світові, зокрема, європейські, тенденції монетарного і банківського регулювання з метою подолання впливу глобальної фінансово-економічної кризи спрямовані, з одного боку, на обмеження ризикованості операцій банківської системи на фінансовому ринку, а з іншого — на підтримку економічного зростання, інтенсивне кредитування реального сектору, зокрема малого і середнього бізнесу. Вказана тенденція лягла в основу зміни філософії центрального банкінгу, яку називають новою ерою монетарної політики.

Особливу увагу слід приділити антикризовим заходам регулювання центральних банків різних країн. Так, наприклад, Федеральною резервною службою США було реалізовано безпрецедентну програму кількісного пом'якшення та стимулювання кредитування малого і середнього бізнесу. В контексті економічного зростання США відбувся процес переходу монетарної політики до помірної підвищення ставок, проте вона й надалі залишатиметься досить м'якою для подальшої підтримки економічного зростання і зайнятості. Банк Англії проводить Програму пільгового рефінансування банків, які кредитують реальний сектор, зокрема малий і середній бізнес. Європейський центральний банк здійснює цільові довгострокові операції рефінансування для кредитування банками виробництва, а монетарна політика спрямована на запровадження широкої програми кількісного пом'якшення для стимулювання економіки: 10.03.2016 р. відбулось зниження ставки за головними операціями рефінансування до 0% та розширення програми викупу облігацій до 80 млрд. євро щомісячно. Народним банком Китаю було здійснено цільове скорочення обов'язкового резервування щодо операцій кредитування агропромислового комплексу та малого і середнього бізнесу, а банком Кореї реалізовано пакет стимулювання їх розвитку [1]. Отже, можна обґрунтовано стверджувати, що нині центральні банки реалізують стратегію гнучкого підходу до здійснення регулятивного нагляду.

Слід відмітити, що кризи XXI сторіччя суттєво відрізняються від попередніх, і здійснення самих регулятивно-наглядових заходів центральними банками стає недостатньо з огляду на різні причини виникнення кризових ситуацій. Якщо кризи XX сторіччя в основному були викликані фінансово-економічними причинами

(відсутність ефективних систем управління ризиками, макроекономічними факторами), то нині ключовими причинами стають саме нефінансові — соціально-психологічні в рамках ірраціональної поведінки суб'єктів, як от: «криза недовіри», наявність інформаційної асиметрії поряд із низьким рівнем фінансової грамотності.

Однією з ключових причин повільного виходу з банківської кризи є недовіра клієнтів, як до банків з боку вкладників, так і недовіра до Національного банку та банківської системи загалом, викликана недостатньою прозорістю діяльності.

Згідно даних опитування, проведеного українською компанією «Inmild» на замовлення Фонду гарантування вкладів фізичних осіб та при підтримці програми фінансового розвитку USAID, тільки 11 % опитаних вказали, що зберігають у банках більшу частку власних заощаджень, 7 % – половину своїх заощаджень, 49 % – лише незначну частку. Отже, третина всіх опитаних респондентів, що мають заощадження, не довіряють комерційним банкам та зберігають власні кошти поза банками [6]. Така недовіра населення вкрай негативно впливає на рівень соціально-економічного розвитку країни і на рівень фінансової стійкості банківської системи зокрема.

Підвищення якості політики Національного банку України пропонується реалізовувати на таких стратегічних засадах превентивного антикризового управління:

- гнучкого диференційованого підходу здійснення регулятивної політики (зокрема в частині виконання економічних нормативів в контексті реалізації Базель III: встановити діапазонні значення нормативів ліквідності для стимулювання банків раціонально та ефективно використовувати наявні ресурси; удосконалити процедуру доступу банків до ресурсів з поправкою на їх соціально-економічну роль; розробити цільові програми, мета яких — розвиток малого та середнього бізнесу як потужного двигуна стійкого розвитку економіки та банківської системи загалом);

- запобігання наслідкам ірраціональної поведінки суб'єктів банківської системи шляхом реалізації державної стратегії фінансової грамотності та використання інструментів нівелювання наслідків інформаційної асиметрії;

- створення дієвих інститутів гарантування та захисту прав суб'єктів банківської системи: досвід медіації у вирішенні конфліктів та фінансовий омбудсмен.

5. Висновки та пропозиції.

Отже, банківські кризи є невід'ємною частиною глобальної фінансово-економічної системи, проте кризи останніх років суттєво відрізняються за своєю природою від попередніх. Нині світ увійшов в «Еру нової монетарної політики», в основі якої покладено такі тези: підтримка малого і середнього бізнесу, інноваційність та мобільність, інтелектуальний капітал та прозорість діяльності як запорука розвитку економіки та стійкості банківської системи.

З огляду на вказане, перспективними напрямками досліджень є розробка методики оцінювання рівня довіри до банківської системи України, прийняття загальнодержавної стратегії фінансової грамотності та створення нових інститутів гарантування та захисту прав суб'єктів банківської системи — як важливих інструментів антикризового управління в забезпеченні фінансової стійкості банківської системи.

Сучасний етап «нової ери» економіки визначив основні тенденції та стратегічні напрями розвитку банківської сфери, але водночас виявив виклики та загрози, у відповідь на які банківські установи всіх рівнів України повинні сконцентрувати увесь власний потенціал.

Author details (in Russian)

Антикризисное управление в обеспечении финансовой устойчивости банковской системы Украины: современное состояние, проблемы и направления совершенствования

София Пильгуй

ГБУЗ «Университет банковского дела»

ул. Андреевская, 1, г. Киев, 04070, Украина

e-mail: sofi-pilgui@yandex.ru

аспирант, кафедра финансов, банковского дела и страхования

Научный руководитель – д.э.н., профессор, Смовженко Т. С.

Аннотация. Проанализировано современное состояние банковской системы Украины в разрезе основных показателей финансовой устойчивости: показателей результативности деятельности, ROA, ROE; нормативов ликвидности и достаточности регулятивного капитала. Выявлено влияние кризисных явлений на функционирование банковской системы — снижение показателей устойчивости, убыточность и кардинальное изменение структуры банковской системы Украины. Указанные основные тенденции банковского регулирования разных стран - реализация стратегии гибкого подхода к осуществлению регулятивного надзора за банковскими учреждениями и всесторонняя поддержка и стимулирование кредитования реального сектора как залог устойчивого развития экономики. Предложены стратегические векторы реализации антикризисного управления в контексте современного развития финансово-экономических систем для предотвращения проявления кризисных явлений и повышения уровня финансовой устойчивости банковской системы Украины: реализация гибкого дифференцированного подхода осуществления регулятивной политики центральным банком, предотвращения последствий иррационального поведения и создание действенных институтов для обеспечения и защиты прав субъектов банковской системы.

Ключевые слова: банковский кризис, кризисные явления, финансовая устойчивость банковской системы, антикризисное управление, показатели финансовой устойчивости.

Author details (in English)

Crisis management in providing financial stability of the Ukrainian banking system: current state, problems and directions of improvement

Sofia Pilguy

Banking University

1, Andriivska Str., Kyiv, 04070, Ukraine

e-mail: sofi-pilgui@yandex.ru

Postgraduate Student, Department of Finance, Banking and Insurance

Supervisor – Dr., Prof., Smovzhenko, T.

Abstract. The current state of the banking system of Ukraine in terms of major indicators of financial resilience was analyzed: performance indicators, ROA, ROE; norms of liquidity and adequacy of regulatory capital. The influence of crisis phenomena on the functioning of the banking system was determined, namely the decrease of indicators of stability, unprofitableness and essential change of structure of the banking system of Ukraine. The main tendencies of bank regulation of different countries are shown: implementation of the strategy of flexible approach to the regulatory supervision of banking institutions and comprehensive support and stimulation of the real sector crediting as a guarantee of sustainable economic development. Some strategic vectors of the implementation of crisis management under modern development of financial and economic systems conditions in

order to prevent some crisis phenomena, to raise the level of financial resilience of the banking system of Ukraine were suggested. They include the flexible differentiated approach to the implementation of regulatory policy by the central bank, prevention of the consequences of irrational behavior and the creation of effective institutions to guarantee and protect the rights of subjects of banking system.

Key words: bank crisis, crisis phenomena, financial resilience of the banking system, crisis management, indicators of financial resilience.

Appendix A. Supplementary material

Supplementary data associated with this article can be found, in the online version, at <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2017/17psstnv.pdf>

Funding

The authors received no direct funding for this research.

Citation information

Pilguy, S. (2017). Antykrizove upravlinnia v zabezpechnni finansovoi stiiokosti bankivskoi systemy Ukrainy: suchasnyi stan, problemy ta napriamy vdoskonalennia [Crisis management in providing financial stability of the Ukrainian banking system: current state, problems and directions of improvement]. *Socio-Economic Problems and the State*. 17 (2), 126-134.

<http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2017/17psstnv.pdf>

Використана література:

1. Аналіз ефективності монетарної політики НБУ // Офіс з фінансового та економічного аналізу у Верховній Раді України. — 2016. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2016/08/FEAO_Analysis-of-the-NBU-Monetary-Pollicy-Effectiveness_A5_03.pdf.
2. Доформування резервів Приватбанком обумовило ріст збитків банківської системи у 2016 році // НБУ. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=44050759&cat_id=55838.
3. Основні показники діяльності банків // НБУ. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593
4. Позиція України в рейтингу країн світу за індексом глобальної конкурентоспроможності 2017-2018 // Економічний дискусійний клуб. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://edclub.com.ua/analityka/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indeksom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-2>
5. Стратегія розвитку банківської системи 2016-2020: синергія розвитку банків та індустріалізації економіки // КНЕУ. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://kneu.edu.ua/userfiles/Credit_Economics_Department/afedra+bankspravi/proekt_strategi.pdf.
6. Треть населения Украины не держит сбережения в коммерческих банках – исследование / ІА «Інтерфакс-Україна». 24.09.2015. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://interfax.com.ua/news/economic/292257.html>.

References

1. Analiz efektyvnosti monetarnoyi polityky NBU (2016) [Analysis of the effectiveness of the monetary policy of the NBU]. Ofis z finansovoyi ta ekonomichnoyi analityky u Verkhovniy Radi Ukrainy. Available at: https://feao.org.ua/wp-content/uploads/2016/08/FEAO_Analysis-of-the-NBU-Monetary-Pollicy-Effectiveness_A5_03.pdf.

2. Doformuvannya rezerviv Pryvatbankom obumovylo zrostannya zbytkiv bankivs'koyi systemy v 2016 rotsi [Formation of reserves by Privatbank caused growth of losses of the banking system in 2016]. NBU. Available at: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=44050759&cat_id=55838.
3. Osnovni pokaznyky diyal'nosti bankiv [Basic indicators of banks]. NBU. Available at: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=34661442&cat_id=34798593.
4. Pozytyiya Ukrainy v reytnhu krayin svitu za pokaznykom hlobal'noyi konkurentospromozhnosti 2017-2018 [The position of Ukraine in the world ranking according to the index of global competitiveness 2017-2018]. Ekonomichnyy dyskusyynnyy klub. Available at: <http://edclub.com.ua/analitika/pozyciya-ukrayiny-v-reytingu-krayin-svitu-za-indexom-globalnoyi-konkurentospromozhnosti-2>.
5. Stratehiya rozvytku bankivs'koyi systemy 2016-2020: synerhiya bankiv ta industrializatsiyi ekonomiky [Strategy of development of the banking system 2016-2020: synergy of development of banks and industrialization of the economy]. KNEU. Available at: http://kneu.edu.ua/userfiles/Credit_Economics_Department/afedra+bankspravi/proekt_strategi.pdf.
6. Tret' naselennya Ukrainy ne derzhyt' zberezhennya v komertsyynnykh bankakh - doslidzhennya [One third of the population of Ukraine does not keep savings in commercial banks - research] IA «Interfaks-Ukrayina». 24.09.2015 r. Available at: <http://interfax.com.ua/news/economic/292257.html>.

© 2017 Socio-Economic Problems and the State. All rights reserved.
 This open access article is distributed under a Creative Commons Attribution (CC-BY) 4.0 license.
 You are free to:
 Share — copy and redistribute the material in any medium or format Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.
 The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.
 Under the following terms:
 Attribution — You must give appropriate credit, provide a link to the license, and indicate if changes were made.
 You may do so in any reasonable manner, but not in any way that suggests the licensor endorses you or your use.
 No additional restrictions
 You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Socio-Economic Problems and the State (ISSN: 2223-3822) is published by Academy of Social Management (ASM) and Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University (TNTU), Ukraine, Europe.

Publishing with SEPS ensures:

- Immediate, universal access to your article on publication
- High visibility and discoverability via the SEPS website
- Rapid publication
- Guaranteed legacy preservation of your article
- Discounts and waivers for authors in developing regions

Submit your manuscript to a SEPS journal at <http://sepd.tntu.edu.ua>

